

Pöytäkirja

Projekti **Jouhtenisen tuulivoimahanke YVA ja OYK**
Projekti nro **1510075978**
Aihe **Yleisötilaisuus**
Päivämäärä **12.12.2023 klo 17.00–19.00**
Paikka **Heinäveden kunnantalon valtuustosalin ja Teams-etäyhteys**
Laatija **Eeva-Riitta Jänönen**
Osallistujat **Jenni Väisänen, Pohjois-Karjalan ELY-keskus, YVA-yhteysviranomaisen yhteyshenkilö**
Tuire Kalliokoski, Pohjois-Karjalan ELY-keskus
Anna-Kaisa Eskelinen, Heinäveden kunta, tekninen johtaja
Hanna Vaahtera, OX2 Finland Oy
Isra Alatalo, OX2 Finland Oy
Anne Tarvainen, Ramboll Finland Oy
Pirjo Pellikka, Ramboll Finland Oy
Eeva-Riitta Jänönen, Ramboll Finland Oy (etänä)
Yleisöä paikan päällä n. 13 hlöä
Teams-osallistujia n. 10–15 hlöä

Päivämäärä 21.12.2023

Asialista

- 1 Tilaisuuden avaus – Heinäveden kunta
- 2 YVA-menettely - Pohjois-Karjalan ELY-keskus
- 3 Hankevastaavan ja hankkeen esittely - OX2 Finland Oy
- 4 YVA-ohjelman esittely - Ramboll Finland Oy
- 5 Osayleiskaavoituksen esittely / Ramboll Finland Oy
- 6 Keskustelua
- 7 Tilaisuuden päätös

Ramboll
Puutarhakatu 9
70300 Kuopio

P +358 20 755 611
F +358 20 755 6201
<https://www.ramboll.com/fi-fi/>

1 Tilaisuuden avaus – Heinäveden kunta

Jenni Väisänen (ELY-keskus) kertoi tilaisuuden käytännöistä. Tilaisuuteen voi osallistua paikan päällä tai seurata tilaisuutta Teamsilla. Tilaisuuden esitysosio tallennetaan ja se tulee katsottavaksi kahdeksi viikoksi YVA-hankesivuille.

Tallennus alkoi.

Anna-Kaisa Eskelinen (Heinäveden kunnan tekninen johtaja) avasi tilaisuuden ja toivotti yleisön tervetulleeksi.

Jenni Väisänen kävi läpi tilaisuuden esittelijät. YVA- ja kaavakonsultti Rambollilta projektipäälliköt Anne Tarvainen ja Pirjo Pellikka esittelevät YVA-ohjelmaa ja kaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa. Hankevastaavan puheenvuoron pitää projektipäällikkö Hanna Vaahtera OX2:ltä.

Väisänen kertoi tilaisuuden käytännöistä. Keskustelu ja kysymykset esitysten jälkeen. Teamsissa voi esittää kysymyksiä keskusteluosiossa (chat).

2 YVA-menettely - Pohjois-Karjalan ELY-keskus

Väisänen kertoi yleisesti YVA-laista ja YVA-menettelystä tuulivoimahankkeissa. YVA-menettely ei ole päätös, vaan ohjaava työväline suunnitteluun ja päätöksentekoon.

YVA-menettelyn tavoite on varmistaa, että toiminnan ympäristövaikutukset selvitetään etukäteen riittäväällä tarkkuudella silloin, kun hanke todennäköisesti aiheuttaa merkittäviä haitallisia vaikutuksia. Tavoitteena on myös lisätä kaikkien mahdollisuuksia osallistua ja vaikuttaa hankkeen suunnitteluun. Tiedon saanti ja osallistuminen ovat menettelyn kulmakiviä. YVA:ssa tunnistetaan, arvioidaan ja kuvataan hankkeen todennäköisesti merkittävät ympäristövaikutukset monipuolisesti ihmisiin kohdistuvista vaikutuksista luonnonympäristöön kohdistuviin vaikutuksiin.

YVA-menettely on kaksivaiheinen, ja tällä hetkellä olemme Jouhtenisen tuulivoimahankkeessa YVA-ohjelmavaiheessa. YVA-ohjelma on suunnitelma siitä, miten hankkeen ja sen vaihtoehtojen ympäristövaikutukset selvitetään ja arvioidaan. Seuraava vaihe on YVA-selostus, jossa esitetään vaikutusten arviointitulokset.

Väisänen kertoi keskeiset YVA-lain sisältövaatimukset. YVA-menettely on kirjallinen menettely, joten lausunnot ja mielipiteet tulee toimittaa joko sähköpostilla tai postitse.

3 Hankevastaavan ja hankkeen esittely - OX2 Finland Oy

Hanna Vaahtera (OX2/hankevastaava) kertoi lyhyesti OX2:sta yhtiönä. OX2 on uusiutuvan energian ratkaisujen kehittämiseen, rakentamiseen ja hallinnointiin erikoistunut yhtiö. OX2 toimii sekä Suomessa että maailmanlaajuisesti. Suomessa yhtiöllä on kehitysvaiheessa useita maa- ja merituulivoimahankkeita sekä aurinkovoimaa. OX2 kehittää myös sähkövarastointiratkaisuja. Suomessa yhtiö rakentaa parhaillaan noin 100 tuulivoimalaa ja vastaa noin 150 voimalan hallinnoinnista.

Vaahtera kertoi yleispiirteisesti tuulivoimahankkeen etenemisestä. Hankekehitysvaihe kestää noin 5–8 vuotta (sisältää mm. YVA-, kaava- ja luvitusprosessin, maanvuokrasopimukset). Jouhtenisen hankkeessa ollaan vasta alkuvaiheessa, joten ei ole myöhäistä osallistua ja vaikuttaa. Vaahtera kertoi tarkemmin hankkeiden rahoituksesta ja omistajista. Kehitettyjä hankkeita myydään mm. pankeille ja eläkevakuutusrahastoille sekä energiayhtiöille.

Vaahtera kertoi Heinäveden kunnan alueella käynnissä olevista hankkeista, Jouhtenisestä ja Kilpimäestä. Hankkeissa on hyväksytty kaavoitusaloitteet. Suurin maanomistaja hankealueilla on Tornator, minkä lisäksi alueella on yksityisiä maanomistajia. Alueen aiemmalle hankesuunnitelmalle on myönteinen Puolustusvoimien lausunto, joka päivitetään uuden suunnitelman osalta.

Vaahtera toi esille myös hankkeiden taloudelliset vaikutukset. Hankkeista tulee kiinteistöverotuottoa Heinäveden kunnalle, jos molemmat hankkeet toteutuvat enimmäisvoimalamäärällä (27 voimalaa), elinkaa- ren aikana noin 27 miljoonaa euroa. Hankkeiden toteutuessa enimmäisvoimalamäärällä, vuotuinen energiantuotanto olisi noin 800 GW (160 000 kotitalouden vuosikulutus). OX2:lla on tavoitteena, että kaikki yhtiön hankkeet olisivat luontopositiivisia vuoteen 2030 mennessä.

4 YVA-ohjelman esittely - Ramboll Finland Oy

Anne Tarvainen (Ramboll, YVA-projektipäällikkö) esitteli hankkeen YVA-ohjelmaa. Ramboll tekee YVA- ja kaavakonsultointia OX2:n toimeksiannosta. Tarvainen esitteli YVA-ohjelman sisällön pääpiirteittäin. Ohjelma on nähtävillä 15.1.2024 asti, johon mennessä mielipiteet ja lausunnot tulee esittää.

Tarvainen esitteli hankealueen sijainnin sekä hankkeen vaihtoehdot. Hankkeessa arvioidaan ns. nollavaihtoehdon (hanketta ei toteuteta) lisäksi VE1 (14 voimalaa) ja VE2 (10 voimalaa). Hankealueella olemassa olevaa tiestöä parannetaan ja lisäksi rakennetaan uutta tiestöä (huoltotiet voimaloille). Liittyminen valtakunnan sähköverkkoon tapahtuu hankealueen pohjoispuolella olevaan olemassa olemassa voimajohtoon. YVA:ssa

arvioitava voimala on kokonaiskorkeudeltaan 330 m ja sen teho on 8–10 MW. Hankkeen kokonaisteho vaihtelee vaihtoehtoittain.

Tarvainen esitteli Jouhtenisen alueen ympäristön nykytilaa. Hankealueella ei ole luokiteltuja pohjavesialueita. Hankealueella on ekologiselta tilaltaan luokittelemattomia pieniä järviä. Hankealueella sijaitsee kolme yksityistä ja yksi valtion suojelualue. Lisäksi hankealueella sijaitsee kahdeksan metsälain 10 §:n mukaista tärkeää elinympäristöä. Lähin Natura-alue on noin 4 km päässä sijaitseva Kermajärvi. Linnustollisesti tärkeä Natura-alue Sysmäjärvi sijaitsee noin 17 km etäisyydellä.

Alueella on tehty linnustoselvityksiä, joiden perusteella hankealueen linnusto koostuu pääasiallisesti tavanomaisista lajeista. Lähelle sijoittuu arktisten hanhien muuttoreitti. Lähimmät linnustollisesti tärkeä FINIBA- ja MAALI-alueet ovat noin 4 km etäisyydellä.

Hankealueella ei sijaitse valtakunnallisia tai maakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita tai rakennetun kulttuuriympäristön kohteita. Lähimpiä alueita mm. Heinäveden reitin maisemat ja luostarialue. Tarvainen esitteli myös kaavoissa esitettyjä maakunnallisesti arvokkaita kulttuuriympäristön ja maiseman arvoalueita ja kohteita. Hankealueella ei ole tunnettuja muinaisjäännösalueita.

Hankealueelle sijoittuu maastotietokannan mukaan yksi loma-asunnoksi luokiteltu rakennus. Voimaloista noin 2 km etäisyydellä on 27 vakituista ja 16 loma-asuntoa. Hankealueen itäosissa kulkee moottorikelkkareitti, mutta muita virkistyskohteita ei ole tiedossa.

YVA-menettelyssä arvioidaan myös vaikutukset muiden lähialueiden hankkeiden kanssa (yhteisvaikutukset). Jouhtenisen hankealuetta lähin tuulivoimahanke on Korpivaaran tuulivoimahanke, joka on kaavaehdotusvaiheessa.

Tarvainen esitteli vaikutusten arviointia. Alustavan arvion mukaan keskeisimpiä vaikutuksia tässä hankkeessa olisivat vaikutukset linnustoon, yhdyskuntarakenteeseen ja maankäyttöön sekä kaavoitukseen, maisemaa ja kulttuuriympäristöön, melu- ja välkevaikutukset sekä vaikutukset ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen. Arvioinnissa arvioidaan rakentamisen, toiminnan ja toiminnan päättymisen vaikutukset. Esimerkiksi pintavesiin kohdistuvat mahdolliset vaikutukset muodostuvat rakentamisen aikana, kun taas melu- ja välkevaikutukset muodostuvat toiminnan aikana.

Tarvainen esitteli käytettäviä lähtötietoja ja aineistoja. Olemassa olevien avoimien aineistojen ja saatujen lausuntojen ja mielipiteiden lisäksi hankkeessa tehdään useita selvityksiä ja mallinnuksia, kuten luonto- ja linnustoselvityksiä, maisemaselvitys, havainnekuvat, arkeologinen inventointi, melu- ja välkemallinnus ja asukaskysely. Asukaskyselyllä kerätään paikallistietoa alueesta ja asukkaiden näkemyksiä hankkeesta.

Tarvainen kertoi vaikutusten arvioinnin ja merkittävyyden arvioinnin periaatteista. Hän esitteli osallistumisesta ja vuorovaikutuksesta. Hankkeessa on perustettu mm. seurantaryhmä. YVA-ohjelmasta voi antaa kirjallisia mielipiteitä ELY-keskukselle kuulutuksen ohjeen mukaan.

Tarvainen esitteli YVA- ja kaavamenettelyn kulkua. YVA ja kaavoitus ovat erilliset prosessit, jotka kulkevat rinnakkain. YVA-selostus on tavoitteena saada valmiiksi vuoden 2024 loppuun, jolloin perusteltu päätelmä saataisiin alkuvuonna 2025. Tämän jälkeen hanke jatkuu kaavaehdotusvaiheella.

5 Osayleiskaavoituksen esittely / Ramboll Finland Oy

Pirjo Pellikka (Ramboll, kaavan projektipäällikkö) kertoi Jouhtenisen hankkeen kaavamenettelystä ja osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta.

Käynnissä on kaksi eri prosessia, kaava ja YVA, jotka etenevät rinnakkain erillisinä menettelyinä. Kaava on päätöksentekoprosessi, josta päättää kunta. Kaavoituksen tavoitteena on mahdollistaa enintään 14 voimalan rakentaminen. Osayleiskaava laaditaan oikeusvaikutteisena yleiskaavana, jonka perusteella voidaan myöntää rakennusluvat suoraan.

Pellikka esitteli kaavan suunnittelualueen, joka vastaa YVA:n hankealuetta. Näin YVA:ssa tehdyt selvitykset kattavat myös kaavan suunnittelualueen. Kaavan laatimisessa hyödynnetään YVA:ssa tuotettuja selvityksiä ja vaikutusten arviointeja. Tällä hetkellä nähtävillä on kaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma, josta voi antaa palautetta kuntaan.

Osayleiskaavaa laadittaessa kaavoitusta ohjaa maakuntakaava. Jouhtenisen alueella on voimassa Etele-Savon maakunta- ja vaihemaakuntakaavoja sekä ja vireillä Pohjois-Karjalan maakuntakaavan 2040 Heinäveden osa-alueen kaava. Alueella on voimassa kolme eri rantayleiskaavaa sekä vireillä yksi rantayleiskaavamuutos. Suunnittelualueella ei ole voimassa tai vireillä asemakaavoja.

Pellikka kertoi kaavan vuorovaikutuksesta. Kaavaprosessissa on pyritty tunnistamaan keskeiset osalliset, kuten paikalliset asukkaat, kyläyhdistykset, metsästysseurat, luostarit sekä viranomaistahot ja naapurikunnat. Kaavaprosessin aikana pidetään viranomaisneuvotteluita ja yleisötilaisuuksia. Pellikka kertoi lyhyesti aikataulusta. Kaavan valmisteluaineiston laadinta on arviolta syksyllä-talvella 2024 ja kaavaehdotuksen keväällä-syksyllä 2025. Kaavan hyväksymiskäsittely on alustavan aikataulun mukaan syksyllä 2025.

Tilaisuuden tallennus päättyi.

6 Keskustelua

Esitysten jälkeen tilaisuudessa oli mahdollista esittää kysymyksiä salissa ääneen. Lisäksi chatissa esitetyjä kysymyksiä käytiin läpi.

K(chat): Esim. Pohjanmaalla on päätetty minimietäisyys asutukseen 2 km (Seinäjäjoki) ja 3 km (Ilmajoki). Miksi tässä hankkeessa (VE1, VE2) ei ole huomioitu vastaavia minimietäisyyksiä? Alle 2 km etäisyydellä sijaitsee 27 asuinrakennusta ja 16 lomarakennusta.

V(OX2): Etäisyys asutukseen määrittyy melu- ja välkemallinnuksen mukaan. Melulle on ohjearvot, joita ei saa ylittää. Välkkeelle ei ole määritetty ohjearvoja, mutta arvioinnissa hyödynnetään muiden maiden ohjearvoja kuten 8 h/a. Valtakunnallisesti ei ole määritelty minimietäisyyttä. Joissakin kunnissa on tehty kuntakohtaisia päätöksiä etäisyyksistä. Melun leviämiseen vaikuttaa moni asia (mm. maastonmuodot), joten ei voida määrittää selvää kilometrietäisyyttä.

K(sali): Meillä on kesä mökki noin 1 km lammen yli, eli vesistö välissä. Tulee varmaan välke- ja meluvaiikutusta. Meillä suora näkymä 1–2 voimalalle. Maisema meillä on pilalla.

V(OX2): Jos melun ohjearvo ylittyy, suunnitelmaa pitää muuttaa, esimerkiksi siirtää tai poistaa voimala. Melun ohjearvoa ei saa ylittää. Maisemavaikutukset ja sosiaaliset vaikutukset ovat haastavimpia vaikutuksia arvioida. Vaikka näiden arviointiin on ohjeita, niille ei ole numeerisia arvoja ja kokemus on subjektiivinen.

K(sali): Vapaa-ajan asunto alle 1 km hankealueesta. Jos melu ylittyy, niin niitä kolmea voimalaa ei tule.

K(sali): Meillä Leppävirralla on kokemusta mallinnuksista ja mitä ne melut ovat todellisuudessa. Siellä saatiin voimaloille ympäristöluvat. Mallinnuksissa voimaloiden keskinäisiä etäisyyksiä ei oteta huomioon, eikä ole huomioitu inversiotilannetta. Lähiasukkaat 1 km päässä tulevat varmasti kuulemaan voimat.

V(OX2): Mallinnukset tehdään voimassa olevan lainsäädännön ja ohjeistuksen mukaisesti. Olemme tehneet mittauksia toiminnassa olevissa hankkeissa. Mitattu melu näissä ei ole ylittänyt mallinnettua. Jos on epäilyksiä siitä, että melut ylittyvät, niin kunnan viranomaisen voi puuttua asiaan ja määrätä mittauksia.

V(Ramboll): Ohjelmassa on kuvattu mallinnuksen periaatteet ja käytetään viranomaisen ohjeistusta. Voitte ottaa kantaa YVA-ohjelmaan ja tuoda siinä esiin näitä seikkoja.

V(ELY): Viranomaisen pyytää mallinnukset eri vuorokauden ja vuodenaikoina.

V(Ramboll): Melun mallinnus tehdään tietyille voimalatyypille ja lähtömelutasolle.

K(chat): Miten pitkä voimaloiden elinkaari on? Mitä sitten tapahtuu, kun voimat on loppuun pyöritytty?

V(OX2): Nykyään elinkaari voi olla 35 vuotta, jopa 40 vuotta. Voimaloiden tullessa elinkaarensa päähän, ne puretaan ja kierrätetään, mistä löytyy lisätietoa mm. STY:n sivuilta.

V(ELY): Hankealueelle voidaan pystyttää uudet voimat uusilla rakennusluvilla tai hankealue palauteaan muuhun käyttöön.

V(OX2): Automaattisesti ei voida uusia voimaloita ottaa alueelle. Huomioitava mm. uusi vaikutusten arviointi, lupaprosessi ja sen hetkinen lainsäädäntö.

K(sali): Mitä perustuksille tapahtuu? Siellä on 1000 kuutiota betonia ja terästä.

V(OX2): Niiden kanssa toimitaan sen mukaisesti, mitä sen hetkinen lainsäädäntö määrää. Tällä hetkellä perustukset voidaan jättää maahan. Pintaa jyrsitään ja maisemoidaan.

K(sali): Pitäisi kertoa, että mitä asioita voidaan ja ei voida kierrättää.

V(ELY): Tämä myös sisältövaatimuksena ja tulee sitä kautta huomioiduksi.

K(sali): Luonnonsuojelualueille on meluraja. Miten huomioidaan jäänheitto? Tuulivoima-alue on pienempi maakuntakaavassa. Kuinka kauas jääkokkareet voi lentää?

V(Ramboll): Luonnonsuojelualueille ei ole erillistä melun ohjearvoa (pl. kansallispuistot), virkistysalueilla on sama melun ohjearvo kuin asutukselle.

V(Ramboll): Moottorikelkkareitti tullaan ottamaan huomioon jatkossa, erityisesti jäänheiton kannalta.

V(OX2): Jäänheittoriskiä arvioidessa käytetään esimerkiksi noin 300 metriä muihin rakennuksiin. Laivoissa voidaan käyttää jäänestoa. Riski arvioidaan tarkemmin YVA:ssa.

V(kunta): Pohjois-Karjalan maakuntakaavan Heinäveden osa-alue on hyväksytty juuri. Etelä-Savon maakuntakaavaa ei tarvitse siis huomioida.

V(Ramboll): Suunnittelualue on piirretty voimassa olevien kaavojen kaavakarttoihin esittelyaineistossa selvyyden vuoksi, eli suunnittelualue ei ole kokonaisuudessa tv-alueella. Kaavassa tutkitaan mahdollisuutta sijoittaa voimaloita myös muualle kuin tv-alueelle. Maakuntakaava on yleispiirteinen kaava, jota täsmennetään yleiskaavalla tuulivoimahankkeen osalta laadittavien selvitysten ja vaikutusten arviointien perusteella.

K(sali): Sähkönsiirtolinjoista, millaisia ovat?

V: Hankealueella maakaapeleina, ei ole ilmajohtoa, koska voidaan liittyä nykyiseen voimalinjaan hankealueella. Kaapeliojat kaivetaan huoltotiestön viereen. Hankkeessa sisäinen sähköasema.

K(sali): Alueella on muinaisjäänneksiä. Paikallisella muinaisseuralla tietoa myös näistä. Miten muinaisjäänneokset vaikuttavat hankkeeseen?

V(Ramboll): Maanala Oy toimii selvityksissä alikonsulttina ja tekee arkeologisen inventoinnin. Alueella ei ole tehty vielä inventointia. Otamme mielellämme vastaan tietoja havainnoista seuralta. Inventoinnissa

tarkastellaan pääasiassa rakentamisen alueet. Riittävä suojaetäisyys voimalan ja jäännöksen välillä riippuu kohteesta. Voimalaa ei voi rakentaa paikkaan, jossa on muinaisjäännös.

K(chat): Ramboll on tuulivoimayhtiön palkkaama yritys. Miten varmistetaan kaikkien osalta puolueeton YVA-arviointi, esim. mallinnusten parametrit ja johtopäätökset?

V(OX2): YVA:n teettäminen on hankevastaavan vastuulla. Meillä toimijana ei ole tarpeeksi tietämystä, jolloin käännyimme asiantuntijan eli YVA-konsultin puoleen ja maksamme heille työstä.

V(ELY): Hankevastaava vastaa asiakirjoista, ja on palkannut asiantuntijan siihen. Yhteysviranomaisen tarkastelee arvioinnin riittävyttä. ELY pyytää usealta eri taholta lausuntoja ja mielipiteitä, joiden perusteella arvioidaan, onko YVA riittävä. Ei ole siis yksin ELY:n näkemys.

Hankévastaavan vastaus chatissa: YVAn tekeminen on tosiaan hankevastaavan vastuulla ja siksi hankevastaava teettää sen asiaan perehtyneellä konsultilla. Yhteysviranomaisen viime kädessä valvoo, että vaikutusten arviointi tulee tehtyä riittävällä tavalla ja oikein. Mallinnuksiin on olemassa tietyt ohjeet, joita niissä noudatetaan.

K(chat): Mihin saakka OAS:aan voi ottaa kantaa?

V(ELY): Mielipiteet ja lausunnot tulee antaa viimeistään 15.1.2024.

K(sali): Havainnekuvat, mistä otetaan?

V(Ramboll): Ohjelmassa on esitetty alustavat havainnekuvapaikat näkymäalueanalyysin ja eri kohteiden perusteella (asutus, maisema-alueet jne). Lopulliset paikat päätetään maastokäynnin perusteella. Kuvista tehdään sekä havainnekuva ja ns. rautalankamalli, jos voimalat jäävät kuvassa esimerkiksi puunrajan taakse.

K(sali): Elinkeinovaikutukset ja erityisesti matkailuun tulee olemaan vaikutuksia. Tuulivoimahanke haittaa elinkeinotoimintaan.

V(Ramboll): Vaikutukset elinkeinoihin tullaan arvioimaan YVA:ssa.

K(sali): Jäänheittomatka olisi napakorkeus + roottorin halkaisija eli tässä hankkeessa se olisi noin 400–500 metriä. Yhteisvaikutuksista, asun suunniteltujen puistojen välissä. Kenellä on vastuu esimerkiksi onnettomuustilanteessa, jos sattuu esim. öljyvahinko? Kuka voimalat omistaa?

V(Ramboll): Jäänheittoon en osaa antaa tarkkaa arvioita, esitetään selostuksessa viimeisin tieto. Tekniikan toiminnan kannalta tärkeä toteuttaa myös jäänestokeinoja.

V(OX2): 330 metrisiä voimaloita ei ole olemassa missään vielä. Olemme lähteneet varautumaan tekniikan kehitykseen korkeammalla voimalalla. Hankkeessa arvioidaan ns. maksimivaikutukset. Onnettomuustilanteissa voimalan omistaja vastaa vahingoista. Toki jos kyse on vahingonteosta, vahingon aiheuttaja vastaa. Toimintavaiheen omistajaa ei vielä tässä vaiheessa tiedetä.

K(chat): Mitä muita tuulivoima-YVA-arvioita Ramboll on tehnyt, olisiko linkkejä?

V(ELY): Ramboll laittaa linkkejä keskusteluun.

Linkkejä: Ramboll on tehnyt useita tuulivoimahankeiden ympäristövaikutusten arviointeja, esimerkiksi viimeisimpinä:

- Korpivaaran tuulivoimahanke: <https://www.ymparisto.fi/fi/osallistu-ja-vaikuta/ymparistovaikutusten-arviointi/korpivaaran-tuulivoimapuisto-liperi>
- Pieni-Paljakan tuulivoimahanke: <https://www.ymparisto.fi/fi/osallistu-ja-vaikuta/ymparistovaikutusten-arviointi/pieni-paljakan-tuulivoimahanke-puolanka-ja-ristijarvi>
- Murtomäki 2 tuulivoimahanke: <https://www.ymparisto.fi/fi/osallistu-ja-vaikuta/ymparistovaikutusten-arviointi/murtomaki-2-tuulivoimahanke-pyhajarvi>
- Varsavaaran tuulivoimahanke: <https://www.ymparisto.fi/fi/osallistu-ja-vaikuta/ymparistovaikutusten-arviointi/varsavaaran-tuulivoimahanke-paltamo>

- Laulurämeen tuulivoimahanke: <https://www.ymparisto.fi/fi/osallistu-ja-vaikuta/ymparistovaikutusten-arviointi/laulurameen-tuulivoimahanke-kiuruvesi-pyhajarvi>
- Näitä löytyy lisää ympäristöhallinnon YVA-hankesivuilta.

K(chat): Montako hehtaaria kokonaisuudessaan maapohjaa jää voimaloiden sekä rakennettavien teiden ja työmaa-alueiden alle?

V(Ramboll/OX2): Toteutuneiden hankkeiden perusteella 2,5–3 ha/voimala, kun lasketaan myös tiet mukaan.

K(chat): Esitetäänkö arviota mistä rakentamisessa tarvittavat maa- ja kiviainekset aiotaan ottaa?

V(Ramboll): Ohjelmassa on esitetty nykyiset ottoalueet. Niitä voidaan mahdollista käyttää. Tavoitteena on saada maa-ainekset mahdollisimman läheltä, kuljetusmatkojen vuoksi. Ei ole varmuutta, ovatko nämä paikat käytössä silloin, kun hanketta rakennettaisiin.

K(sali): Alue on erämaa-aluetta, jossa on monipuolinen linnusto ja eläimistö. Alue on hirvien talvilaidun-
nusaluetta.

V(Ramboll): Luontovaikutusten arvioinnit keskittyvät huomionarvoisiin lajeihin. Hirvi ei ole keskeisin laji.

V(ELY): LUKE tekee myös omaa arviointia eri eläinlajeista.

V(OX2): Metsästyksen näkökulmasta hirvet väistävät rakentamisen aikana, mutta yleensä palaavat.

K(sali): Metsää on jo hakattu, ja jos tulee lisää voimaloita, niin varmaan häviävät.

K(sali): Mikä on vuokrasopimusalue? Jos kiinteistö 100 ha, niin koko kiinteistö vuokrataan? Onko pakko-
lunastusmahdollisuus?

V(OX2): Alue on koko kiinteistö. Vuokrasopimuksissa ei luvata, että kiinteistöllesi tulee voimala, vaan lopullisessa sijoittelussa huomioidaan ympäristövaikutusten arvioinnin tulokset, voidaanko kiinteistölle sijoittaa voimalaa. Koko kiinteistö vuokrataan. Kiinteistöjä ei voida pakkolunastaa tuulivoimaloita varten. Sähkönsiirtoreitillä voidaan lunastaa, mutta yritetään aina tehdä sopimus.

K(sali): Pöllöjä käyty kuuntelemassa kahtena yönä. Entä jos ei kuulu mitään, käydäänkö uudelleen?

V(Ramboll): Maastokäynnit suunnitellaan siten, että olisi otollinen aika selvitykselle. Maastopäivien riittävyttä arvioidaan mm. selvittäjän toimesta ja siitä voidaan antaa palautetta.

V(ELY): Kommentteja selvitysten toteuttamiseen ja riittävyyteen, esim. vuodenaikoihin ja maastopäivien määriin, pyydetään viranomaisilta.

K(chat): Näkemävaikutusten arviointiin tulisi lisätä, miltä voimalat näyttäisivät Valamon luostarin alueelta, alueella liikkuu paljon matkailijoita ja on tarve olla havainnekuvat miltä alueella näyttää.

V(ELY): Havainnekuvapaikoista voi antaa palautetta ja ehdotuksia.

K(sali): Riistakamerakuvia löytyy alueelta (ahmasta majava suussa). Voiko havaintoja toimittaa? Paikalliset tietävät, mitä eläimiä alueella liikkuu, mutta havainnoitsija tulee toiselta paikkakunnalta ja tarkkailee autosta käsin.

V(Ramboll): Suurpetoselvitykseen kuuluu susi, ahma. Havaintoja voi lähettää meille siten, että ne ovat paikannettavissa sijainnin kanssa, eli tarvitaan sijaintitieto. Metsästysseuroilta kerätään mm. näitä tietoja virallisten laji.fi-havaintojen lisäksi. Luontoselvittäjät ovat innokkaita samoajia ja esimerkiksi lumijälkihavainnot tehdään hiihtäen, ei autossa istuen.

K(chat): Norjassa 2021 julkaistun tutkimuksen mukaan pelkästään yksi tuulivoimala päästää vuodessa noin 60–70 kg mikro- ja nanomuoveja luontoon. Onko tämä otettu huomioon mukana YVA-arvioinnissa?

V(ELY): Mikromuovit nouseva trendi arvioinneissa, mutta ne eivät ole todennäköisesti merkittävimpiä mikromuovin lähteitä alueilla. Autonrenkaat ovat merkittävimpiä. Suomessa ei ole tehty aiheessa tutkimusta.

K(sali): Irtoavan muovin myötä lavan muoto muuttuu, eikä sitä ole otettu huomioon melumallinnuksissa. Lavan aerodynamiikka muuttuu.

K(sali): Otetaanko kantaa kiinteistöjen arvoon?

K(ELY): Mielipiteet ja huolet tulee ottaa huomioon YVA-arvioinnissa. YVA ei vaadi kiinteistöjen arvon muutosten arviointia.

V(Ramboll): STY:n sivuilla mainitaan tutkimus (FCG ja Taloustutkimus) tuulivoiman vaikutuksesta kiinteistöjen arvoon, ja siinä todettu, että kiinteistöjen arvoon vaikuttaa niin monet tekijät, että tuulivoiman vaikutusta ei pystytty osoittamaan.

K(sali): Kiviainesta on paljon Jouhtnenisen vuorella, iso kalliomuodostuma. Pistätte sen murskeeksi.

V(Ramboll): Varsinaiseen rakentamiseen niin pitkä aika, että kaikkia vaihtoehtoja ei voida huomioida YVA:n aikana.

V(ELY): YVA:ssa tulee esittää arvio maa-aineksen määrästä, mutta se mistä aines tulee, ei voida välttämättä esittää.

7 Tilaisuuden päätös

Väisänen päätti tilaisuuden ja kertasi vielä mielipiteen jättömahdollisuuden. Yhteyttä voi ottaa sekä ELY-keskukseen, kuntaan, hankevastaavaan että konsulttiin.